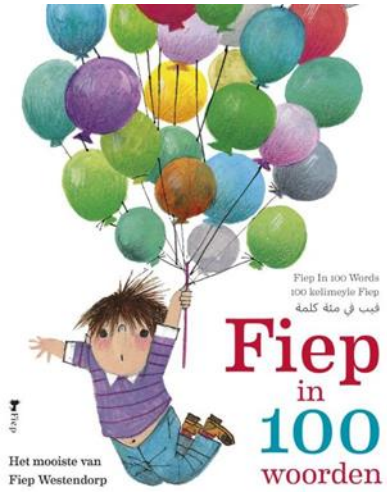
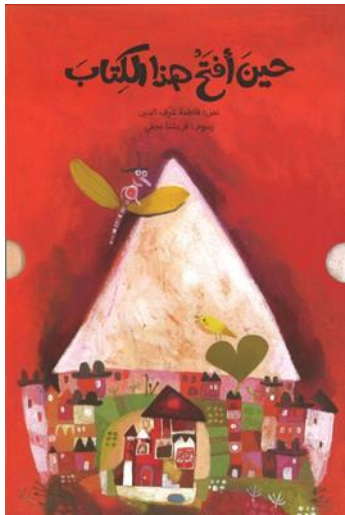
Beter en graag lezen voor elke leerling: naar een duurzaam leesbeleid op school

VAN WIE
IS DAT SKELET?

Wanneer begint
iets? Waar blijft
het licht als het
donker wordt?
Waarom ben ik mijn
broertje niet?
Heeft papier een
binnenkant? Kan
de tijd echt vliegen?
Wat was er eerder,
de kip of het ei? Kun
je langzamer
zijn dan de tijd?
Hoelang du
de toekoms
Kan de tijd
verdwijnen?
klein is een
berg in de
Hoeveel w
je op de m
Waar zijn de sterren
overdag? Kun je
altijd sneller blijven
Was de
aarde
vroeger
Vragen die om versjes vragen
plat?

Fiep In 100 Words
100 kelimeyle Fiep
قيب في مئة كلمة
Fiep
in
100
woorden
Het mooiste van
Fiep Westendorp

حين أفتح هذا الكتاب

een leesfoto …

… van mezelf

DIPLOMA

«ik kan lezen»

en ik doe het graag!

Schooljaar 19 80 -19 81

1• LEERJAAR

Verdiend door

Iris Van Steelandt

op januari 19 81

De onderwijzer es,

K. Van de Velde

De direct...

1973 - M 3315

1. Wie ben ik als lezer?

- **verschillende vormen**
- **verschillende voorkeuren**
- **verschillende rollen**
- **verschillende genres**
- **verschillende media**
- **verschillende doelen**
- **verschillende acties**
- **…**

Hoi Iris

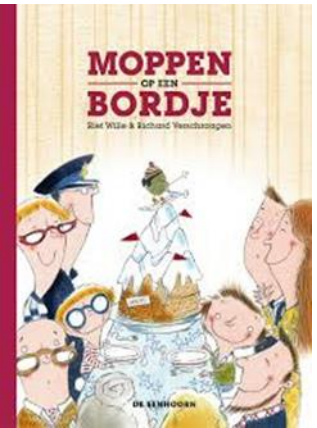
Nu is het eventjes Tine.
Ik heb het boek gelezen dat jij aan mij had gegeven op mijn verjaardag: Serafina en de zwarte mantel.
Het is het beste boek dat ik ooit heb gelezen, echt waar.
Superdankjewel ervoor. Ik ga met opa het 2de boek kopen.

Groetjes uit Zweden

Maak een leesfoto van jezelf

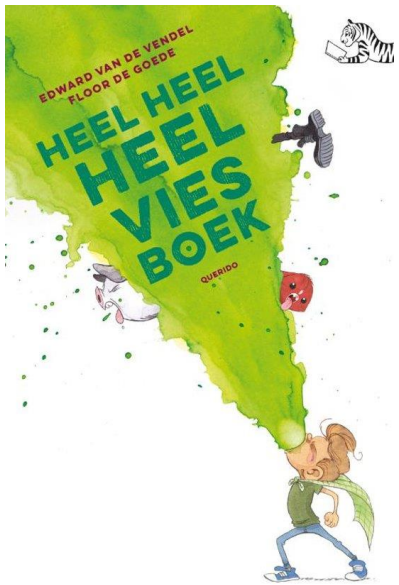

Hadi Mohammadi & Nooshin Safakhoo

Het meisje en haar zeven paarden

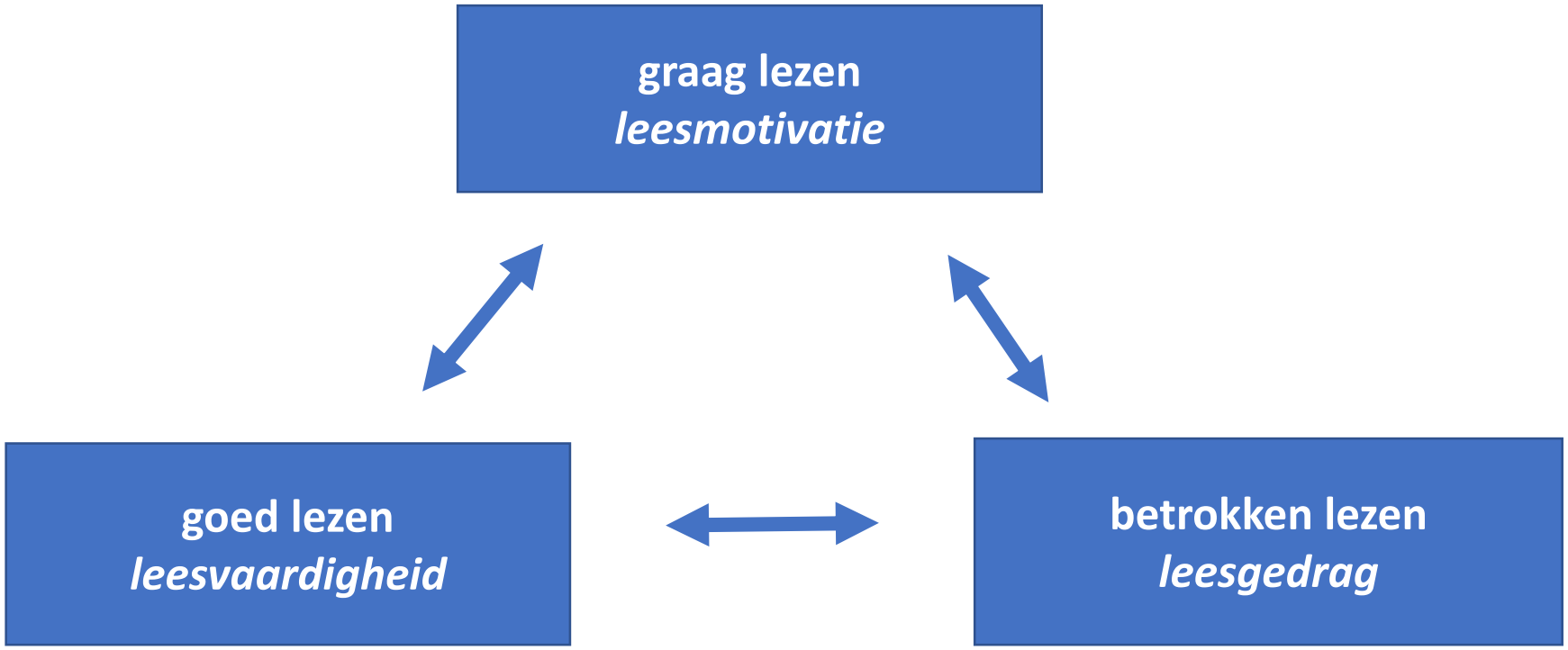
Querido

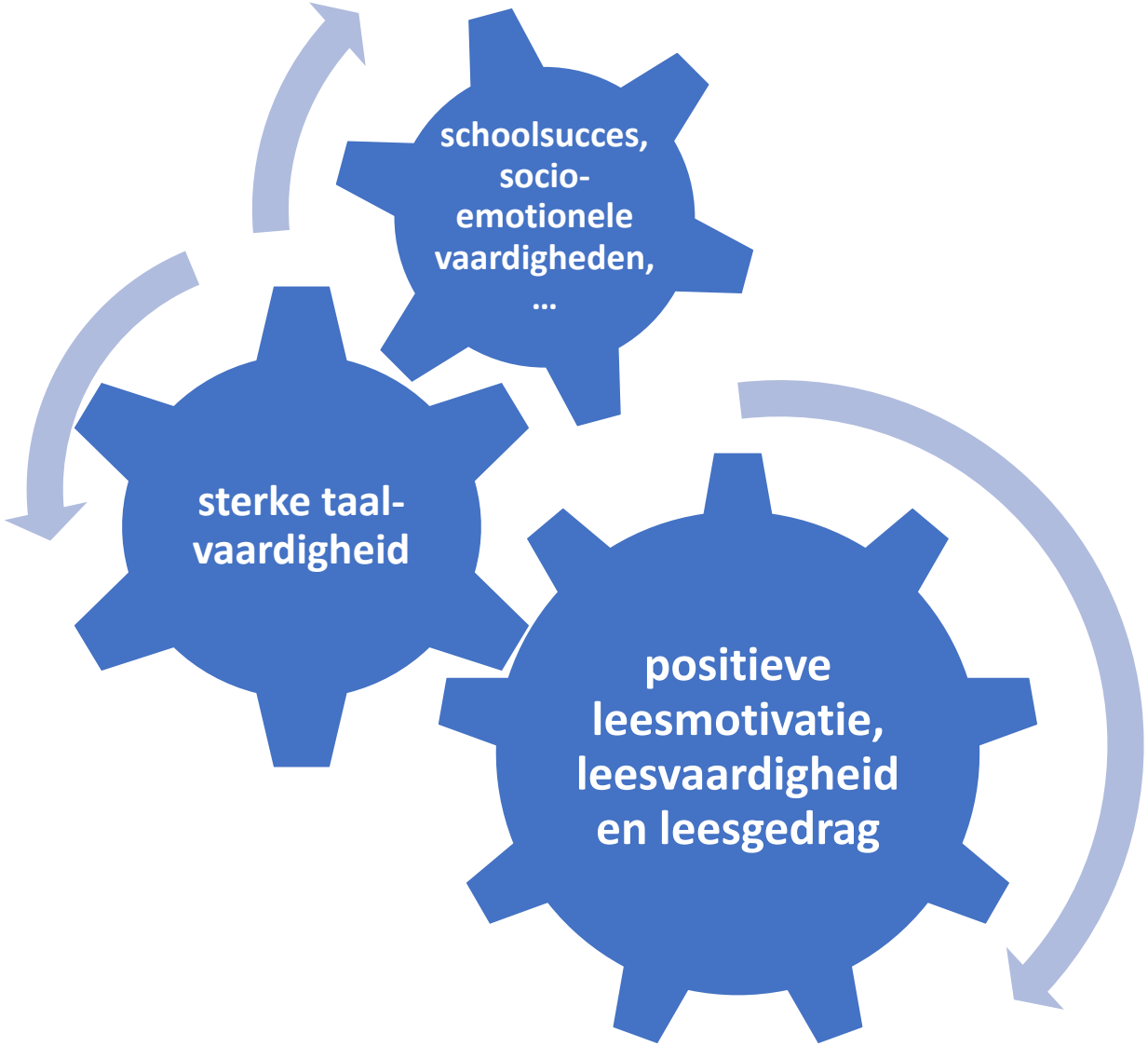
Ga naar:

www.menti.com + 75 41 43

2. Graag, goed en betrokken lezen

(e.g., Mol & Bus, 2011)

(e.g., Sullivan & Brown, 2013)

3. Focus op lezen in het onderwijs

- Noodzaak en samenhang graag, goed en betrokken lezen
- Dalende trend leesmotivatie doorheen lagere en secundaire school
- Alarmerende resultaten leesbegrip

urgentiebesef om nog sterker in te zetten op leesonderwijs

- **Opstart Taalraad o.l.v. de Nederlandse Taalunie**

  → actieplan http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/Actieplan_Effectief%20onderwijs%20in%20begrijpend%20lezen.pdf

- **Reviewstudies met focus op begrijpend lezen**

  → https://www.vlor.be/publicaties/praktijkgericht-onderzoek/sleutels-voor-effectief-begrijpend-lezen

  → https://www.nwo.nl/documents/nro/peil.onderwijs-leesvaardigheid---houtveen-van-steensel--de-la-rie-2019---reviewstudie-begrijpend-lezen

- **Studie met focus op leesmotivatie**

  → https://www.cultuur.nl/upload/documents/tinymce/Lees-Een-oproep-tot-een-leesoffensief.pdf

Taalraad_kernthema's actieplan begrijpend lezen

1. **Werk vanuit een urgentiebesef**
2. **Werk met een taal-leesbeleid**
3. **Werk met effectieve vakdidactiek**
4. **Werk aan leesmotivatie**
5. **Geef formatieve feedback**

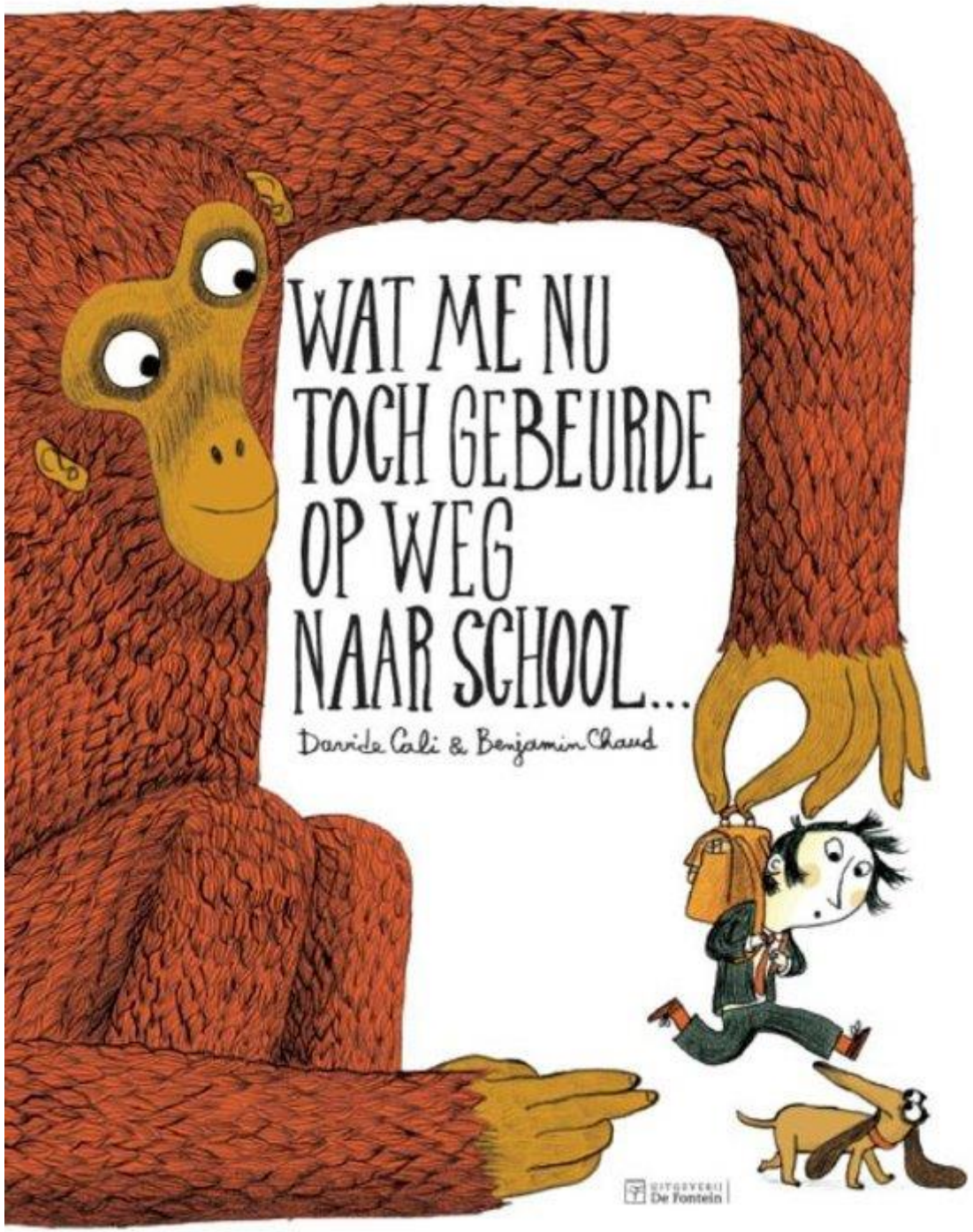
Deel in groepjes van vijf de stand van zaken van het leesbeleid op je school.

→Schrijf sterktes en zwaktes van huidige proces en product op

→Deel in welke mate het leesbeleid bekend is en leeft (+hoe)

→Maak duidelijk wie waarbij betrokken is en wie waarvoor verantwoordelijk is

ZEB.
GIDEON SAMSON
JOREN JOSHUA
Leopold

WAT ME NU TOCH GEBEURDE OP WEG NAAR SCHOOL...
Davide Cali & Benjamin Chaud
UITGEVERIJ De Fontein

in het bos van de Luiaard
querido

Dolfje Weerwolfje
WROW!
DOLFJE IN BEELD

JIJ & IK
en al het moois om ons heen
Samenstelling RIET WILLE
Illustraties MARTIJN VAN DER LINDEN
DAVIDSFONDS INFODOK

Plan van aanpak richting een sterk leesbeleid

→Waarom (wanneer) nodig?

→Hoe begin je eraan en hoe houd je het sterk?

→Met wie werk je eraan?

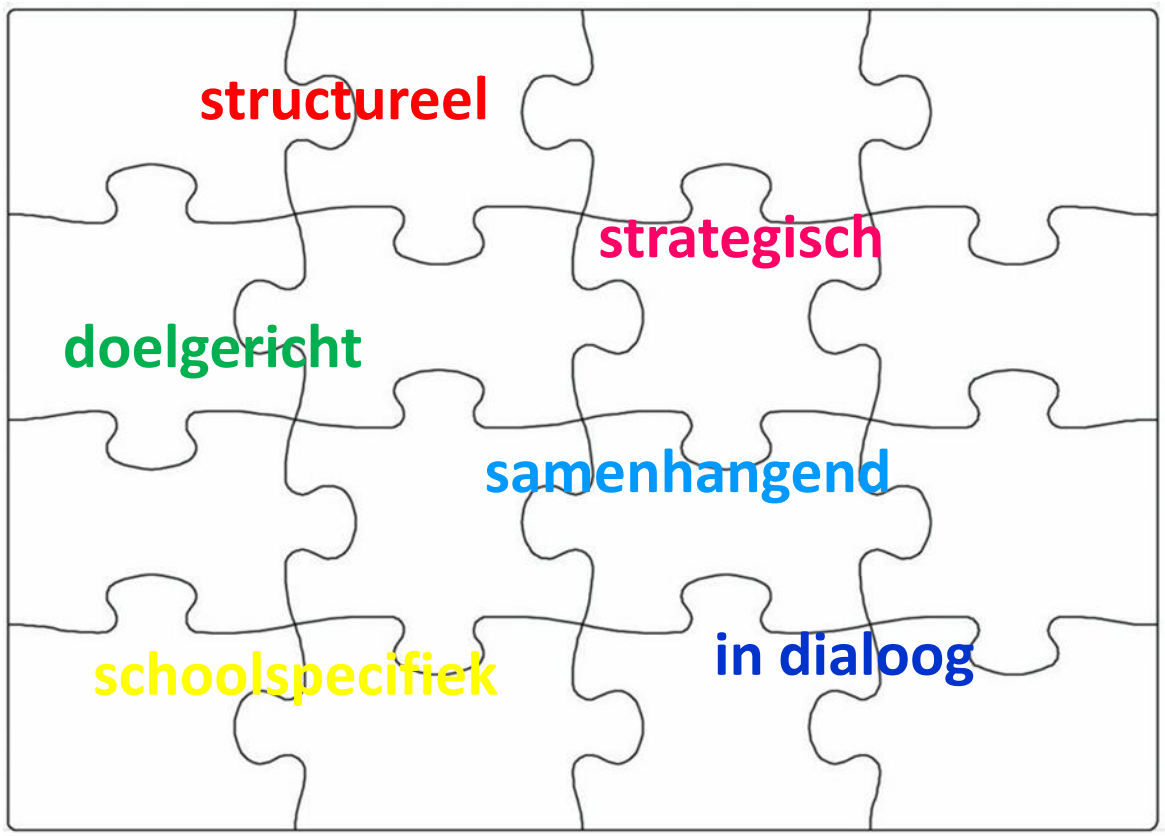
→Wat heb je nodig?

4. Focus op leesbeleid

- *Stimuleren graag, goed en betrokken lezen van alle leerlingen*
- **Doelen en acties op leerling-, klas- en (brede) schoolniveau**
- **Werken met bouwstenen sterk taalbeleid (Van den Branden, 2010)**

5. Bouwstenen leesbeleid

- **structureel:**
  - →Creëer een duidelijke visie
  - →Ga voor doelen en acties op korte en langere termijn
  - →Ga voor dynamisch verhaal
  - →Zet in op continue professionalisering van het team
  - →Besteed aandacht aan inzichten uit onderzoek

- **strategisch:**
  - →Besteed voldoende aandacht aan wanneer, met wie en hoe je inzet op lezen
  - →Zet in op systematische reflectie, evaluatie en bijsturing

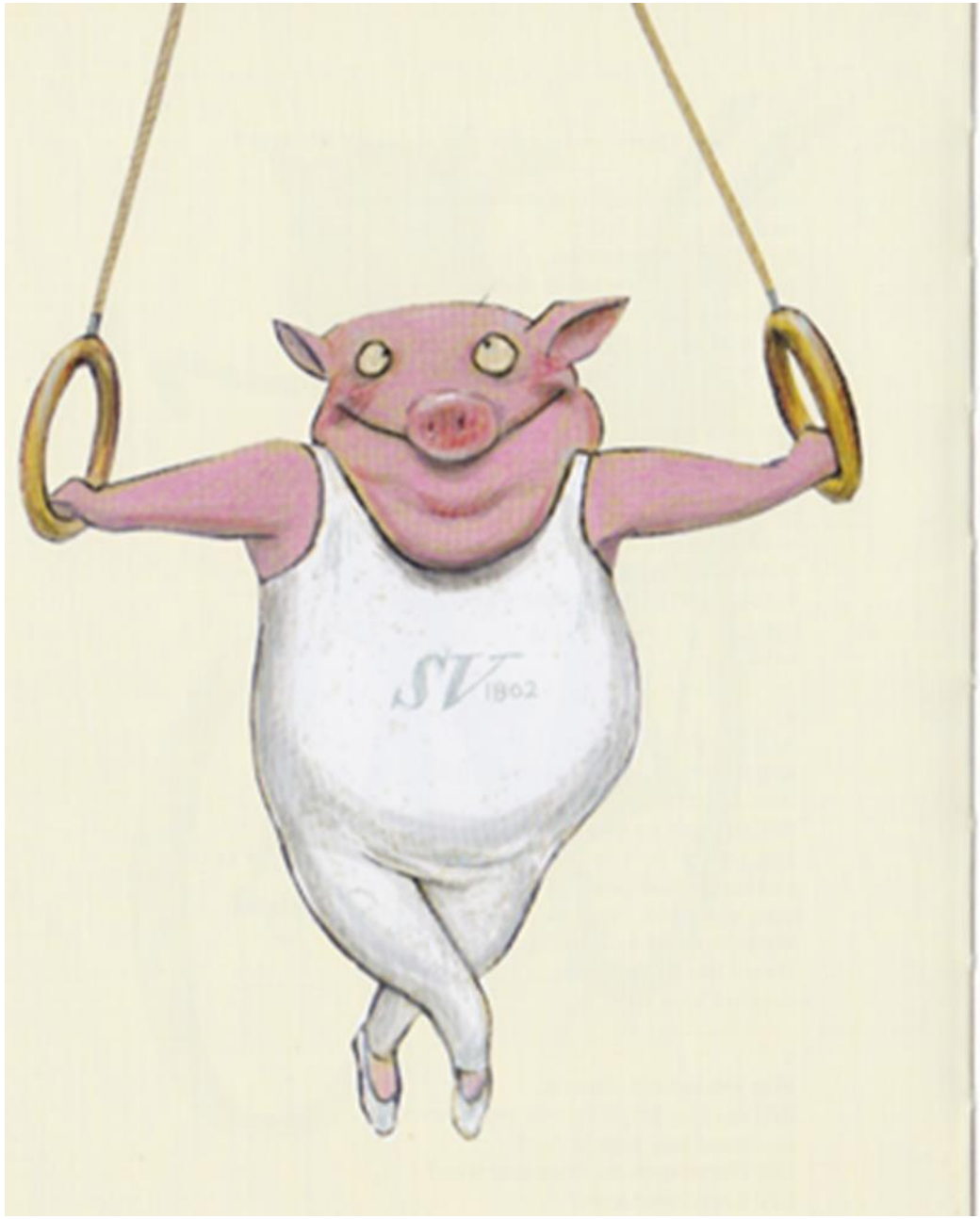
- **in dialoog:**
  - →Bouw samen met het hele team een leerlijn lezen uit
  - →Maak er een bredeschoolverhaal van

- **schoolspecifiek:**
  - →Niet elk recept werkt zomaar op eenzelfde manier voor elke school
  - →Breng in kaart wat kan werken voor welke leerling, klas en wat voor de hele school
  - →Denk bijvoorbeeld na over hoe je van elke klas een zichtbare leesomgeving kan maken

- **samenhangend:**
  - →Besteed aandacht aan de samenhang tussen de visie, doelen en concrete acties
  - →Doe dit zowel horizontaal als verticaal
  - →Bewaak samenhang goed door geregeld te evalueren en bij te sturen

- **doelgericht:**
  - →Ga gericht te werk met concrete doelen en acties op leerling-, klas- en schoolniveau
  - →Neem het leesbeleid met doelen, acties en systematische evaluatie op als vast agendapunt bij elk teamoverleg

This varkentje

'There was this varkentje from Holland,
and this varkentje had a dream.
He wanted to be a turnkampioen,
but zijn voetbalvarkentjesteam
said: "What? That is for whatjes!
You slingert alleen maar wat rond,
and then do you zeker een badpakje aan
and then everyone kijkt naar je kont."
"Ha ha ha ha ha ha ha,"
ze lachten long en breed.
But people,
ze knorden wel different
toen varken zijn oefening deed.
Want hij won dus a golden medaille.
Zijn dream came hartstikke true.
So I say to you: Beste childeren,
if varken het kan,
why not you?
I say: Blijf in jezelf believen.
I say: The world will giggle misschien,
but I say: Just follow the varkentje,
let the world your kontje maar zien.
Let varkentje be your voorbeeld!
Let varkentje be your man!
Oh, I say to you,
heel mijn biggetjesland:
You
oinksolutely
can!'

Uit: Edward Van de Vendel *Ik juich voor jou*

“Children need art and stories and poems and music as much as they need love and food and fresh air and play. “ (Philip Pullman)

“Je had ons meer boeken moeten aanreiken. Meer soorten. Je had manieren kunnen verzinnen om ons naar een boek te doen grijpen. Je had kunnen meelezen, voorlezen, vertellen. Je had aan luisterboeken kunnen denken. Je had ons kunnen leren hoe we de iPad anders kunnen gebruiken.” (Bart Moeyaert, ALMA speech)

6. Leesbeleid in de praktijk

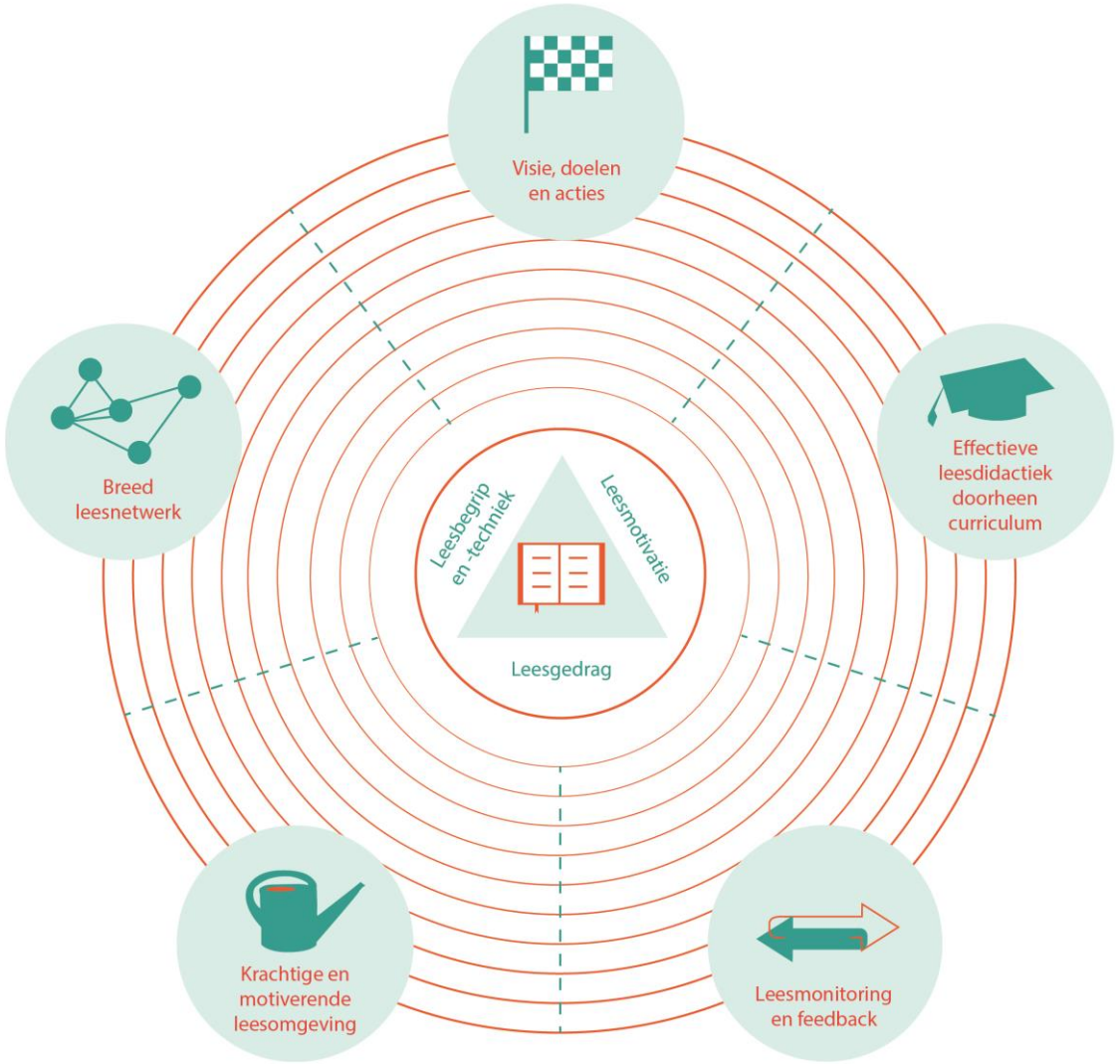

www.leesplan.nl

www.iedereenleest.be

Kerncomponenten duurzaam leesonderwijs ~ effectief leesonderwijs (*leesfoto*)

Ga stap voor stap te werk en verlies bouwstenen niet uit het oog

1. Breng beginsituatie in kaart op verschillende niveaus (=maak een leesfoto)

2. Formuleer een missie/visie op lezen voor jouw school

3. Formuleer concrete doelen op korte en lange termijn op verschillende niveaus

4. Koppel acties aan doelen

5. Monitor acties en stuur bij waar nodig

6. Beleef en vier succeservaringen

… en doe het opnieuw

CHECKLIST VOOR EEN LEES(PLEZIER)BELEID

Iedereen Leest schuift leesplezier vooruit als basis van een effectief leesbeleid. Hieronder staan verschillende aspecten die inspiratie bieden om de huidige situatie rond lezen, leesmotivatie en leesplezier op de eigen school te analyseren. Na het in kaart brengen van de beginsituatie kan de lijst kan ook als basis dienen om een leesbeleidsplan schoolbreed uit werken, op te volgen en te evalueren.

Leerlingen centraal!

Zijn leerlingen gemotiveerd om te lezen? Behalen de meeste leerlingen het verwachte leesniveau?
Leesplezier is een belangrijke hefboom voor leesbevordering. Het helpt leerlingen meer en beter te lezen.
Stel jezelf dus bij elke check ook de vraag wat het effect ervan is op de leerlingen.
Werken aan leesplezier doe je immers in eerste instantie voor hen.

Thema	Checklist	Ja	Nee	Opmerkingen
Leesbeleid	Is er een leerlijn vanaf de kleuterschool voor lezen met doelstellingen rond leesplezier en leesmotivatie?			
	Is er een coördinator of kernteam voor het leesbeleid?			
	Is er vrijgestelde tijd voor het leesbeleid?			
	Is er voldoende tijd voor (voor)lezen? - Wordt er dagelijks voorgelezen? - Is er dagelijks ruimte voor vrij lezen en leest de leerkracht mee?			
	Is er budget voor het leesbeleid? (boeken, leeshoek, navorming,...)			
	- Wordt het leesbeleid systematisch geëvalueerd? - Is lezen een vast agendapunt op het personeelsoverleg?			
	- Is er binnen de gebruikte taal- en leesmethode(s) voldoende aandacht voor leesplezier en leesmotivatie? - Wordt er gewerkt rond lezen buiten de taal- en leesmethode(s)?			
	Worden leerlingen betrokken bij het leesbeleid?			

http://www.cteno.be/?idMenu=56

Leesbevordering

Waar staat mijn school?

Uit recent wetenschappelijk onderzoek over lezen komt naar voren welke condities ertoe bijdragen dat kinderen/jongeren blijvende lezers worden. Deze condities met betrekking tot de leesomgeving, de leesactiviteiten en de didactische aanpak kunnen worden bestempeld als de succesfactoren van leesbevordering. Daarnaast is leesbevordering vooral zinvol als een school zorgt voor borging en continuïteit. Deze randvoorwaarden zijn samen met de succesfactoren richtinggevend voor het te voeren leesbevorderingsbeleid.

In hoeverre maken onderstaande randvoorwaarden en succesfactoren al deel uit van leesbevorderingsbeleid en/of -praktijk op uw school?

1 = niet op orde, 5 = uitstekend op orde

Randvoorwaarden	1	2	3	4	5
1. Leesbevordering is een structureel onderdeel van het programma en wordt breed gedragen door team en directie.					
2. Wij hebben een leescoördinator, reserveren budget voor leesbevordering en evalueren leesbevorderingsbeleid en –praktijk.					
3. Wij werken structureel samen met externe leesbevorderingspartijen, zoals bibliotheek en boekhandel.					

Succesfactoren	1	2	3	4	5
1. Wij hebben een royaal, actueel en divers boekenaanbod.					
2. De leraren fungeren als leescoach en -adviseur en zijn goed op de hoogte van het boekenaanbod.					
3. Wij maken werk van de samenwerking met ouders op gebied van leesopvoeding en leesbevordering.					
4. Wij laten leerlingen elkaar adviseren over boeken.					
5. Het lesprogramma biedt voldoende rust en ruimte voor vrij lezen (ook wel stillezen).					
6. Wij nemen structureel tijd voor voorlezen door de leraar.					
7. Het lesprogramma biedt voldoende gelegenheid voor gesprekken voeren over boeken en andere boekverwerkingsvormen.					
8. Onze leesbevordering is gedifferentieerd. Wij houden rekening met leesniveaus, interesse- en genrevoorkeuren en verschillen tussen jongens en meisjes.					

Voorbeeld van een doel op schoolniveau

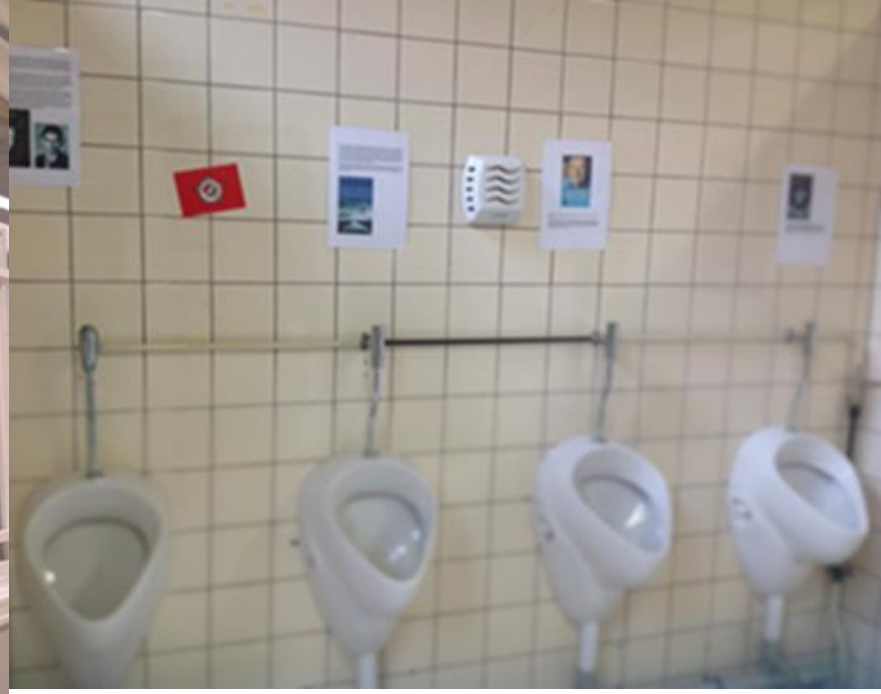

Hoe zou je dit doel (=school is een inspirerende leesomgeving) stap voor stap uitwerken?

→Subdoelen?
→Acties op korte en langere termijn?
→Wie zijn de betrokkenen?
→Wat nodig?
→Hoe, wat en wanneer monitoren, bijsturen, …?
→Wanneer, met wie en hoe beleef je succeservaringen?

In deze mooie kast
zijn boeken graag te gast
Ze mag er gerust eentje adopteren
Laat ander leesvoer hier dan loperen.
SPANNEND LEZEN!!
BUITENBEEN

Voorbeeld van een actie op klasniveau

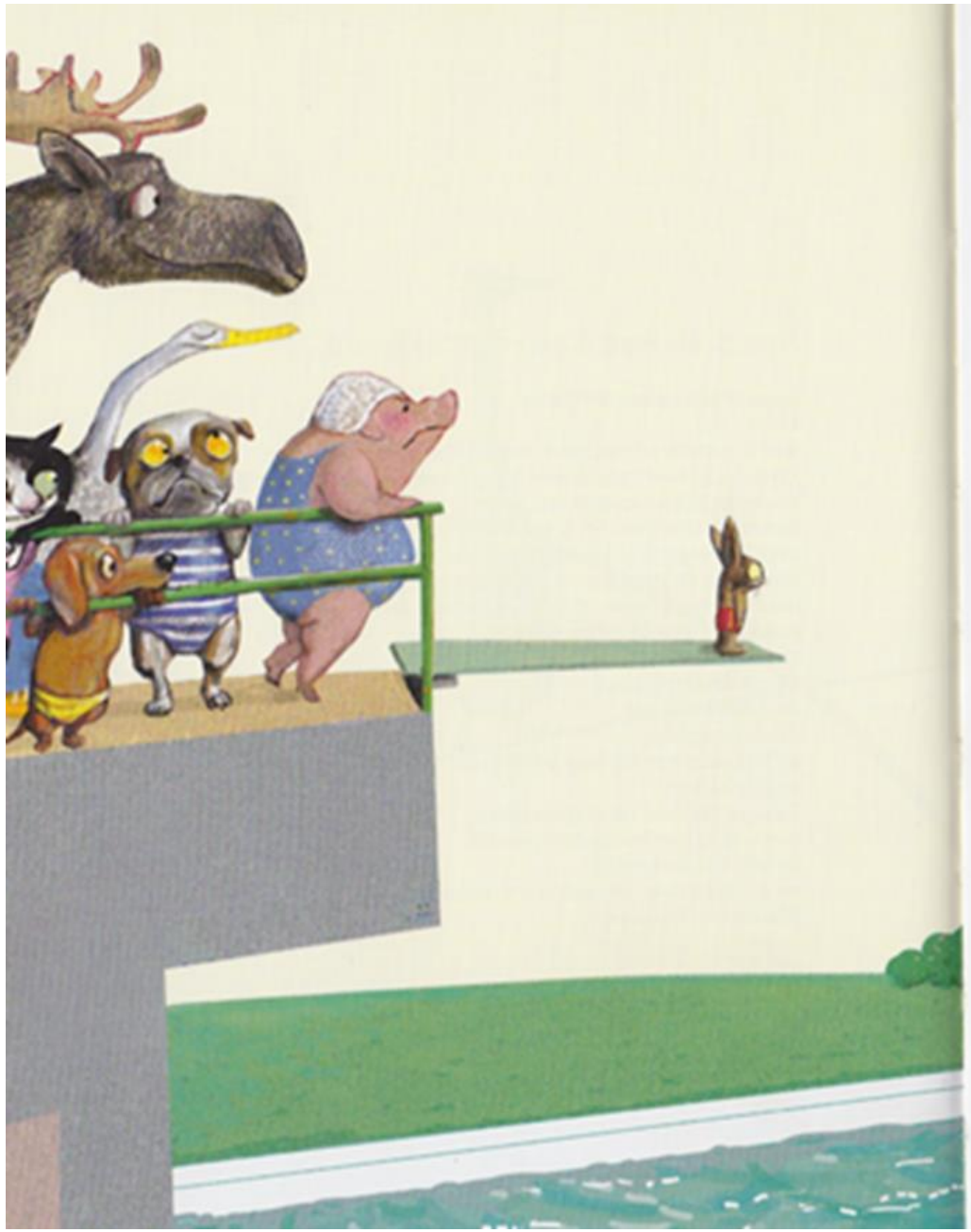

JUNIOR ATLAS

JUNIOR ATLAS

Het boek
tekeningen
dank je wel
Allemaal
BEESTJES

Opdracht: Welke acties op klasniveau zijn nog mogelijk?

→Link met doelen?
→Wanneer vindt wat waarom plaats?
→Wie zijn betrokken (wanneer, hoe, waarom, …)?
→Hoe en wanneer evalueren en bijsturen?

Ik juich voor jou

Ik juich voor jou
omdat je de spoed van je spieren hebt weten te temmen.
Omdat je al die dagen van training geduldig vulde
met leren te racen en leren te remmen.
Omdat wat ze zeggen dat spelen is, net zo vaak vervelen is.
Omdat je wachten moet voordat het prachtig wordt,
en het wachten duurt lang en het prachtige kort.

Ik juich voor jou
als je straks uit je lichaam spat,
als je, als een opflitsend zilverblad,
jezelf van je oude jezelf bevrijdt
op de juiste track, in de juiste tijd,
op de juiste plek, in de juiste strijd.

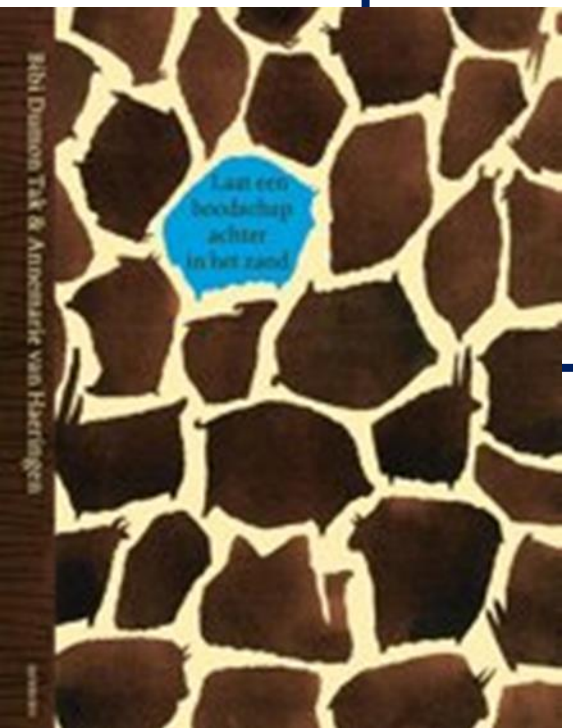
En daarna juich ik dus voor jou
als je niet kunt geloven waarin je toch steeds had geloofd.
Daarna juich ik voor jou en het gejuich om je hoofd.
Voor de zon die er zijn zal en jij daarvan de vonk,
voor heel onze hartslag en jij daarvan de bonk.

Maar ook
als je ooit de windhoos niet vindt,
de windhoos vanbinnen waarop je dacht te vertrouwen,
als je valt, als je faalt,
als het verflauwen begint,
als je misschien wel uit bent gewoed,
als je misschien wel besluiten moet
om voor iemand anders te buigen,
ook dan zal ik juichen
voor jou.
Want ik ben er
en ik zal er altijd zijn.
Ik wacht achter alle finishlijnen die je kunt verzinnen.
Onthoud je dat?
Goed.
Ga dan nou maar weer winnen.

Uit: Edward Van de Vendel *Ik juich voor jou*

Opdracht: Hoe ziet het to-dolijstje eruit voor jouw school op vlak van leesbeleid?

→*eerst even algemeen*
→Waar zie je je school graag op korte en langere termijn?
→Heb je al bepaalde doelen voor ogen (prioriteiten)?
→Denk je aan bepaalde acties gekoppeld aan die doelen?
→Wie zijn je betrokkenen?
→Wanneer wil je graag wat doen?

LEES Heppie *in de klas én op school*

… en graag ook nog thuis, in de bibliotheek, …

LEES

Zullen we een bos beginnen?

Graaf een kuil
en plant je boom
voorzichtig
naast de mijne.

Kunnen ze elkaar
uit de wind houden
als het stormt

of in de zondagzon
samen zwijgen.

En als ze 's avonds
door de wimpers
van hun twijgen
naar elkaar kijken
beginnen ze al
op een bos te lijken.

Uit: Jaap Robben: Zullen we een bos beginnen

13

iris.vansteelandt@ap.be
iris.vansteelandt@ugent.be